

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

י

עין משפט
נר מצוה

(א) [כה"ג צ"ל: לטו:]
 (ב) תמונת פד: גיטין
 (ג) א [ולקמן יב: ק"ח:]
 (ד) ז"ק קטן: לקמן ע"ג
 (ה) [ז"ק קטן: קדושין
 כ"ג:] (ו) לעיל ת"ו (ז) כ"ח
 כהנא, (ח) ר"ל ט' (ט) פ"ה
 פ"ד מ"ג, (י) כ"ח בעומר
 השמחה, ק"ק"ט, (י"א) וד'
 פד: (י"ב) ט' ס"א

תורה אור השלם
 1 בי לי בני ישראל
 עבדים עבדי הם אשר
 הוצאתי אותם מארץ
 מצרים בני יי אלהיכם:
 וקרא בה נה

הגהות הב"ח

(א) נב' ס"פ גלגלי
 ארישא: (ב) שם ללא
 ליהי לאנשי:

גליון הש"ס

נב' ביון דגל גל
 דעתיה: עין מרס ל"ד
 ע"ב ברין ד"ה אמר רבא:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה כי נ"ל סי'
 ג"צ והגמ"ר אומר צומח
 משלם ועמ"ס רבנו שני
 סי' של"ג ס"ק י"ב:
 [ב] שם ד"ה מעשרין
 א"כ סי' ג"צ ור"י
 נקדושין כ"ו (א') חולק:

רבינו הגנאל

מתני' דקמ"ג זכא בה
 לעצמו המגביה רבנן
 הוא דאמר לא קנה מי
 שליטה לו אלא יתנה
 לעני המצא דאשון אלא
 אי אמרת מחלוקת מעשר
 לעני אבל עני לעני דבני
 הכל הוה בה מי שנתלקטה
 לו מתני' מני לא רבנן
 ולא ר' אליעזר. ופריך
 דאמר תחלה פי' קודם
 שיבניהה אמר לעצמי אני
 מגביהה כדי שאזכה בה
 אני. ודייקנן מדקמ"ג ס"פ
 אם משנתנו לו אמר אני
 זכיתי בה תחילה לא אמר
 כלום. פי' רישא ורישא
 דאמר תחלה מהו רישא
 פירש מקודם שיבניהה
 אמר כי לעצמי אני
 מגביהה כדי שאזכה בה
 אני. וס"פ הגביה סתם
 ותנהו לו וטוען עכשיו כי
 אני אמרתי מתחילה כי
 לעצמי אני מגביהה לא
 אמר כלום. ואידך תנא
 ס"פ תחילה לגלויי רישא
 [דלא אמר תחילה] רב
 נחמן ורב חסדא דאמרי
 תרוייהו המגביה מציאה
 לחבירו לא קנה חבירו מאי
 טעמא הוי תופס לבעל
 חוב במקום שחב לאחרים
 דלא קנה. ומותיב רבא
 לרב נחמן מציאה פועל
 לעצמו בדי'א בזמן שאמר
 לו נכש עמי היום. אבל
 אמר לו עשה עמי מלאכה
 היום מציאתו לבעל הבית
 ופריך רב נחמן שאני
 פועל דכל זמן דלא הדר
 ביה כיד בעה"ב דמי. (א)
 והדר ביה רב נחמן דרבי
 בסוף סי' י"ט איתמר
 מילא מים ונתן לחבירו
 [כ"ו] ר' נחמן [אמר]
 כרגלי מי שנתמלאו לו

מסניטין רבנן היא. ואשמעינן רישא דהיכא דזכי ציה איהו אמרינן
 מגו וסיפא אשמעינן דהיכא דלא זכי ציה איהו מגו דלא צעי זכי
 לא אמרי: **הא.** מתני' דהכא מני: **דאמר סהלא.** האי אני זכיתי
 בה דקאמר תחילה קאמר ליה מתחילה הגבהתיה לגורמי ולא
 לזרכך ולעולם המגביה מציאה
 לחבירו קנה חבירו דומיא דמעני לעני:
הכי נמי מספחנא. דזכיתי תחילה
 משעת הגבהה קאמר מתני': **מדקסני**
סיפא נו'. ואי תחילה דסיפא לאו
 משעת הגבהה קאמר אלא אני זכיתי
 תחילה קודם שנתמיה לך נתכוונתי
 לזכות בה: **למה לו.** למיתנא בה
 תחילה פשיטא דלפי' לא אמר תחילה
 בפירוש מסתמא תחילה קאמר דמי
 מני למימר אני זוכה בה עכשיו והלא
 אינה צדו: אלא לאו הא קמ"ל.
 דרישא דמתני' דקמ"ג זכא בה דלאמר
 תחילה ואשמעינן סיפא דאם משנתנה
 לו טען לו אותה טענה ואמר אני
 הגבהתיה מתחילה לגורמי לא אמר
 כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו
 דלדעתיה דהאי אגבהה: ואידך.
 רב נחמן אמר לך דתנא סיפא
 תחילה: **לננויי רישא.** למימר דוקא
 קמני מדסיפא תחילה קמני ורישא
 לא תנא דוקא הו': **סיפא.** דלא
 אפשר בלא תחילה אמר אני זכיתי
 תחילה קודם שנתמיה לך לא אמר
 כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו
 דלדעתיה דהאי אגבהה ורישא דלא
 אמר תחילה ואלפי' זכא בה: הוי
תופס לבעל חוב במקום שחב
לאחרים. כלדס הבא מאליו ותופס
 ממונ חבירו כשציל חוב שיש לחבר
 עליו וצא לקדם עד שלא יתפסנו
 בעל חוב אחר ונמלא תופס זה חב
 בתפיסתו זאת את הנושים האחרים:
חב לאחרים. מפסקד את האחרים
 כמו אין חזין לחדס (כמוצות דף ט"א).
לא קנס. כדאמר בכתובות ט' דלאו כל
 כמיניה להיות קופץ מאליו וחד לאלו
 מאחר שלא עשאו אותו הנושה שליח
לתפוס: נכש עמי היום. דלא נכר
 עמו אלא לניכוש ועידור וכשהגביה
 המציאה אין זו ממלאכה בעל הבית
 וקנאה פועל והוא ינכה לו משכרו
 כשר פעולת ניכוש ועידור כל שעת
 הגבהה: **אמר לו עשה עמי מלאכה**
היום. כל מלאכה שהוא עושה מלאכה
 בעל הבית היא וקנה בעל הבית.
 אלמלא המגביה מציאה לחבירו קנה
 חבירו: **כי הדר ציה טעמא אחרינא**
הוא. הא דאמר דכי הדר ציה הרשות
 בעל הבית הוא אלא טעמא אחרינא

רב נחמן ורב חסדא בו'. תימה דשלהי משילין (צ"ל דף לג. ושם:
 ד"ה הכא) אמר מילא מים ונתן לחבירו רב ששת אמר כרגלי
 הממלא ור"ג אמר כרגלי מי שנתמלאו לו ומסיק דמגביה מציאה
 לחבירו פליגי דמר סבר קנה ומר סבר לא קנה ומשמע דלרב
 נחמן קנה חבירו ולכן הוי כרגלי מי
 שנתמלאו לו ורש"י גרס התם מ"ס
 קני ומר סבר לא קני ול"ג חבירו
 וכולהו סברי דלא קני חבירו אלא
 רב נחמן סבר דמגביה נמי לא קני
 ולכן כשלקח חבירו ממנו קנאו (ג)מן
 ההפקר שמתכוין לקנות אצל המגביה
 לא הגביה לקנות ורב ששת סבר
 דקנה הממלא דמיון דלא קנה חבירו
 הוא קנה ולכן הוי כרגלי ור"ת פי'
 דהתם רב נחמן מודה דקנה חבירו
 דאינו חב לאחרים שש הרבה מים
 בצור ועוד אומר ר"ת דשפיר גרסינן
 חבירו וסבר ר"ג לא קנה חבירו כי
 הכא וגם הממלא לא קנה ולכן
 כשנתנס לו קנאס והוי כרגלי ורב
 ששת סבר קני חבירו מטעם מנו
 דזכי לנפשיה וכיון דלא קנה חבירו
 אלא מטעם דזכי לנפשיה ואי הוה זכי
 לנפשיה הוי כרגלי השמא נמי דזכי
 לחבירה הוי כרגלי ולא עדיף מיניה
 לעיני תחומין והוי כאליו זכי לנפשיה:
תופס לבע"ח במקום שחב
לאחרים א"א קני. מה
 שפרש"י משום דלא עשאו שליח אין
 נראה דצ"ב הכותב (כמוצות דף לג. ושם
 ד"ה את) משמע גבי עובדא דיימר בר
 חש דתופס לבע"ח במקום שחב
 לאחרים לא קני אפילו עשאו שליח:
איתיביה רבא ארב נחמן. אע"ג
 דלעיל (ד' ת.) דמי רבא
 דיוקיה דרמי בר חמא משמע דסבר
 לא קנה חבירו שמא קבלה הכא מר":
יבול' לחזור בו אפי' בחצי היום.
 וא"ת ומאי קמ"ל והלא צפרק
 האומנין (לקמן דף ע"ו.) לא פליגי רבי
 דוקא ורבנן אלא דר' דוקא סבר דיד
 פועל על התחמוה ורבנן סברי דידו
 על העליונה אבל לכולהו יכול לחזור
 בו וי"ל דקמ"ל דיכול לחזור בו וידו על
 העליונה כרגנן אפילו אם נתיקרו
 פועלים בחצי היום לאחר שחזר בו
 לא יפחמו לו מחצי שכרו ולכן מיייתי
 מילתיה דרב דכיון דידו על העליונה
 א"כ אין ידו כיד בעל הבית וכן מוכיח
 צפרק האומנין (שם) דסובר כרבנן
 כשכיר יוס ולא כרבנן:
כי די בני ישראל עבדיהו. [א] ג"ל
 דמ"מ מותר אדם להשכיר עצמו
 דדוקא עבד עברי שאינו יכול לחזור בו
 ואינו יולא קודם זמנו אלא כשטר

שחור עובר משום עבדיהו: **א"ר** יוחנן המגביה מציאה לחבירו
 קנה חבירו. ואע"ג דאית ליה לרבי יוחנן צפרק הכותב (כמוצות
 דף פד: ושם ד"ה ואמר) וצפ"ק דגיטין (דף י"א: ושם ד"ה המופס) תופס
 לבע"ח לא קני היינו דוקא היכא דלא שייך מגו דזכי לנפשיה דאין
 הלוא הייז כלום לתופס אצל צמציאה דאיכא מגו קנה: **ו"ל** אמר
 זבי די. וא"ת דצפ"ק דגיטין (שם) קאמר ר' יוחנן כל האומר תנו
 כאומר זכו וי"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו:
ארבע אמות קונות לו בב"ב מקום. וא"ת צאלו נערוה (כמוצות
 דף ע"ג ושם ד"ה אף) דאמר גבי גונג כיס בשבת היה
 מגרר ויואל פטור דאיסור שבת ואיסור גביה צאין כאלה וקאמר
 אי דאפקיה לרה"ר איסור שבת איכא איסור גביה ליכא ואמאי הא
 ארבע אמות קונות לו וי"ל דגביה לא תקינו רבנן דקני אלא
 צמציאה דלא ליטי לאננויי וצנט משום עיגונא ולרב ששת דאמר בצמון
 דברה"ר לא תקינו אמות אמי שפיר: **מעבירין** אותו הימנה. [ב] אפי' רשע לא מיקרי ואע"ג דעני המהפך בחררה ובא אחר
 ונטלו נקרא רשע (קדושין דף נט. ושם ד"ה עני) היינו משום דאפשר ליה למיטרט ולמיזון ארעא אחרימי אצל צמציאה או צהפקר דליכא
 למימר הכי אפילו רשע לא מיקרי [וע"ש מוספות צ"ב בפרק דף כ"א: ד"ה מרחיקין:]

עד א מיי פ"ח מהל'
 מלוה ויהי ה' ב
 סגן עשין דר טו"ש"ע ח"מ
 סי' קה סעיף א':
 ע"ה ב מיי פ"ט מהל'
 שכיכות הלכה יא
 ופ"ו מהל' גזילה ואצירה
 ה"ל ג סגן עשין עד
 טו"ש"ע ח"מ סי' ע"ד סעיף
 ג ואפי' אמר לו עשה עמי
 מלאכה היום וע"ש:
 ע"ג ד מיי פ"ט מהל'
 שכיכות ה"ל ד סגן
 עשין פט טו"ש"ע ח"מ סי'
 שלג סעיף ג:
 ע"ה ד מיי פ"יו מהלכות
 גזילה ואצירה ה"ל ב
 סגן עשין עד טו"ש"ע ח"מ
 סי' רס"ט סעיף ו:
 ע"ה ו מיי שם הלכה א
 סגן עשין עד טו"ש"ע שם
 סי' רס"ט סעיף א':
 ע"ה ז מיי שם ה"ל ח
 ופ"ד מהל' זכיה
 ומתנה ה"ל ט סגן עשין
 עד טו"ש"ע ח"מ סי' רס"ט
 סעיף ז ופי' רמב"ם סעיף
 כ"ב:
 ע"ה ח מיי פ"ט מהלכות
 מתנות עניים ה"ח
 סגן לאון רפד:

מוסף רש"י

והתופס לבעל חוב.
 שליח התופס מוטלנין של
 לוח לגורן בעל חוב,
 במקום שחב לאחרים.
 שמתפסד בעלי חובין אחרים
 מתפססו, לא קנה. ללא
 כל כמניה למונ זה כדי
 לזכות את זה (כתובות ט"ז).
 אבל אמר לו עשה עמי
 מלאכה היום. שלא פירש
 לו לאו מלאכה שכתו (קמ"ו
 י"ב). דידו כיד בעל הבית
 הוא. וקמ"ה בעל הבית
 כשהגביה דפועל (קמ"ו
 י"ח).

רבינו הגנאל (המשך)

ופריש בה רב נחמן סבר
 המגביה מחבירו לחבירו
 קנה חבירו. ורב ששת אמר
 לא קנה חבירו. אמר רב
 חייה בר אבא א"ר יוחנן
 המגביה מציאה לחבירו
 קנה חבירו והוא דאמר
 ליה זכה לי. ואם תאמר
 משנתנו דלא אמר ליה זכה
 לי אלא תנה לי וק"ל כר'
 יוחנן. ופי' רב פפא בהלכה
 דבתי הא דהניא פועל
 מציאתו לבעה"ב בששכרו
 ללקט לו מציאות היכי
 דמי דאקפי אגמא בכורו
 וק"ל כותויה: מתני' דהא
 את המציאה ונפל עליה
 ובא אחר והחזיק בה זכה
 המחזיק בה. ואוקימנא
 ברה"ר דקא דחקי רביבס לא
 תקינו ליה רבנן דליקטון
 ליה ד' אמות ידיה כי
 תקינו ליה רבנן ד' אמות
 בשדה דעלמא וביסיטא
 ובצירי רה"ר וברומה להן
 דלא ליחו לאינצורי.

(א) דמי רביע ז"ל אלו הובא
 שם בש"מ כאן בשם הרמב"ן
 ז"ל שכתב דרביע מצד דהדר
 ציה ר"ע ע"ש ח"מ: כאן
 ד"ה ר"ה